

Потребностите от подкрепа на хората с интелектуални затруднения за достъп и включване в пазара на труда

Основни изводи от проучване

Стели Петева

Разбиране на интелектуалните затруднения - теоретична рамка на проучването (*Schalock et al., 2010*)

Необходимо е споделено знание за спецификата на интелектуалното затруднение

Състояние на функциониране	Интелектуалното затруднение (ИЗ) е състояние на функциониране, повлияно от нарушения на централната нервна система.
Много и специфични ограничения	ИЗ води до значителни, специфични ограничения в познавателните, социалните и практическите му умения и в ежедневната активност
Много и интензивни потребности от подкрепа	Потребностите от подкрепа на хората с ИЗ са качествено и количествено различни от тези на повечето хора. Разбирането им е условие за индивидуализирана подкрепа.
Продължителност в хода на живот	ИЗ се открива преди 18 г. възраст и съпровожда хода на живот на човека, така както продължава и необходимата подкрепа.
Въздействие на средата	Ограниченията могат да се повлияват чрез намаляване на бариерите във физическата и социалната среда и чрез индивидуализирана подкрепа.

Карта на проучването (ДЦ „Светове“)

Идентифицирани потребности от подкрепа - области

Области на подкрепа

Потребности от психологическа подкрепа:

- за самопознание, самооценка, представяне, обратна връзка;
- за справяне с нови ситуации и стрес, др.

Потребности от социална подкрепа:

- за развитие на социални умения, общуване в трудова среда;
- за ефективно поведение, адаптация към изисквания, промени.

Потребности от подкрепа за трудови умения:

- за специфични трудови умения: офис дейности, почистване, приготвяне на храна, др.
- за общи умения за труд: разбиране на задачи, инструкции, безопасност, самоуправление, придвижване, ориентация;
- за планиране и изпълнение на трудови задачи.

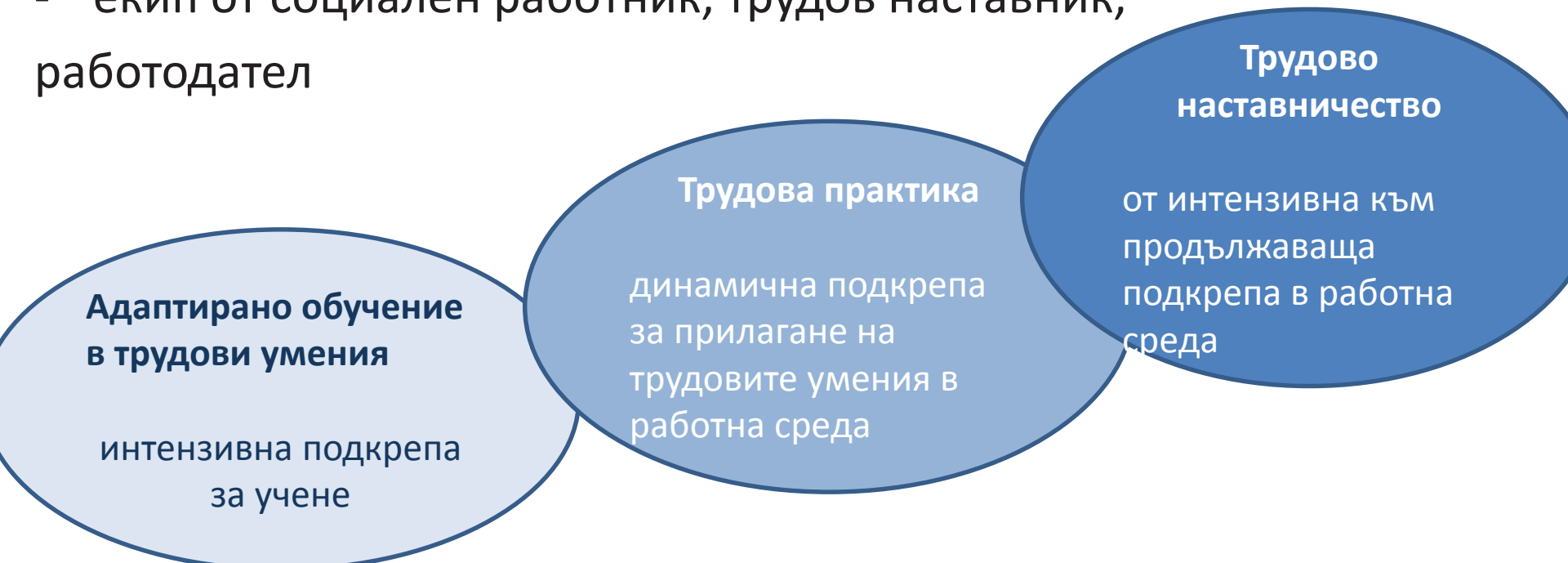
Идентифицирани потребности от подкрепа в цялостния процес на заетост

Потребности от подкрепа при подготовка за заетост	Потребности от подкрепа при включване в заетост	Потребности от подкрепа за запазване на заетостта
<ul style="list-style-type: none">- за самопознание;- за определяне на трудов профил;- за информиране за професии, роли, задачи, договори и изисквания;- за взаимодействие с работодатели;- за напасване на уменията и силните страни с изискванията.	<ul style="list-style-type: none">- за ориентация и придвижване до работа;- за сключване на договор и описание на трудовите задачи;- за включване в екипа според правилата за общуване;- за изготвяне и изпълнение на гъвкав график с трудови задачи;- за обучение и инструктаж на работното място- за оптимално изпълнение на трудовите задачи- за запомняне на последователността на трудовите задачи	<ul style="list-style-type: none">- за адаптиране на трудовите задачи;- за по-добро изпълнение;- за регулиране на стреса;- за разбиране на контекста, чувствата на другите;- за текуща обратна връзка;- за адаптиране след прекъсване на заетостта.

Идентифицирани потребности от подкрепа и форми на учене, практикуване и труд

Хората с ИЗ извървяват структуриран път на подготовка, включване и реализация в заетост чрез:

- активно участие в постепенно усложняващи се дейности;
- индивидуализирана подкрепа с различни форми, интензивност и продължителност;
- екип от социален работник, трудов наставник, работодател

5 общосподелени извода за потребностите и подкрепата за труд

- 1. Заетостта е сложен, продължителен и изцяло индивидуален процес.**
Зависи от силните страни, трудностите и потребностите от подкрепа на конкретното лице и от тяхната динамика в работната среда.
- 2. Потребностите от подкрепа за труд са разнообразни, едновременни, продължаващи и променящи се в хода на живот, с различна интензивност и в различни области.**
- 3. Не е достатъчна обичайната подкрепа за труд, нужна е специализирана, структурирана подкрепа,** отговаряща на разнообразните потребности на човека и на изискванията на работната среда.
- 4. Целта на подкрепата е независимост на човека от допълнителна подкрепа,** но тя не винаги може да бъде постигната изцяло. Това не е неуспех, а състояние!
- 5. Специализираната подкрепа се отличава със специфики, на които може да отговори само качествена и устойчива социална услуга** с обучен екип, професионални методи на подкрепа, организация и координация на дейностите и другите ангажирани страни – работодатели, родители, др.